

JUGOSLAVJANSKI
STENOGRAF.

IZDAVATELJ I UREDNIK:
ANT. J. BEZENŠEK.

Izdaje se vsaki mesec 20. dne.

Uredništvo i uprava:
v Petrinjskeji ulici br. 365.

Stoji na celo leto 2 for. 50 n.,
na pol leta 1 for. 30 n.

Rókopisi se ne vraćajo.

Povest običnega pisma i stenografije.

(Dalje.)

Stenografija v Italiji.

Prvi, koji je v Italiji pozornost na stenografijo obrnil, bil je *Molina* l. 1797. *Taylorjev* sistem priredil je potem za italijanski *Emilio Amanti* (1809) i *Milanesio* (1819). *Delphino* izdal je istega leta (1819) prevod *Thévenotovega* sustava. Ti možje imeli so mnogo naslednikov, ki so ustvarjali sostav na temelju anglesko-francoskih sistemov. Med njimi so n. pr. *Dupuy*, *Consoni*, *Corti*, *Marzo*, *Tealdi*, *Moretti*, *Silvin* itd.

V novejem času, odkar se je *Gabelsbergerjev* sostav počel po Evropi širiti, izdal je *Vigezzi* s pripomočjo tega sostava knjigo z naslovom: „Nova stenografska i semigrafsko-ideografska metoda“ (1873). *Gabelsbergerjev* sostav sám prevel je stotnik *Leinner* (1858) i za njem *Henrik Noël* 1863. Njegovo delo je rodilo najboljim uspehom. Osnovala so se po Italiji društva, kojim je zadaća širjenje *Gabelsberger-Noëjevega* sostava. Takova društva obstoje u Rimu (predsednik prof. dr. *Morpurgo*, izvrsten strokovnjak) v Milanu, Bolonji, Padovi, Veroni itd. Tudi v našem Trstu je italijansko sten. društvo („*Unione stenografica triestina*“). Mnogi pristaši te umetnosti so vsled svojih odličnih praktičnih del i uspešne delavnosti pri podučevanju dosegli tudi to, da se je počelo ministarstvo za bogočastje i nastavo jako interesovati za to stenografijo, tako da se je nadjati, da bode stenografija v osnovo o novej organizaciji srednjih šol sprejeta. Razven tega veselega znamenja imamo zabilježiti tudi veliko zanimanje za to znanost, ki se opazuje pri ministarstvu za trgovino i poljedelstvu, pri uredih, pri municipijih i učiteljskih zborovih. V italijanskih saborih (komorah) stenografuje se, izvzemši nekoje stareje stenografe, ki rabe *Tealdijev* sostav, vse po *Gabelsberger-Noëjevim* sistemu.

Pri senatu je nameščenih 16 stenografov, isto toliko pri deputirski komori. A razprave ekumenskega koncilja bilježili so stenografski bogoslovci po Tondeurjevem sistemu.

Prej nego si pogledamo, kako je s stenografijo pri Slavjanih i nekih drugih evropskih narodih, treba da poznamo razvitek stenografije pri Nemcih, ker njihov Gabelsbergerjev sostav je pri vseh največe važnosti i najbolje razširjen.

Stenografija pri Nemcih.

Kolikor se more dokazati, upotrebljeval se je brzopis na Nemškem najprej pri bilježenju Luterjevih pridig i predavanj; a med temi brzopisci se je posebno odlikoval neki dr. Crutziger. O njegovej metodi nam nij nič znano. — Prvi, ki je na korist umetnosti, „tako brzo i še brže pisati moči, kakor kdo diktuje“, javno opozoril, bil je nirnberški profesor Schwentner († 1635). Neki drugi Nirnberžan po imenu Harsdörfer bil je tudi osvedočen, da je mogoče tako brzo pisati, kakor se govori, a zdelo se mu je to jako težko; no vendar mu je bilo znano, da je „stenografija na Angleškem jako splošna stvar, ki je celo ženam znana, da morejo celo pridigo od besede do besede pobilježiti, ter da sestoji ta umetnost s takih znakov, ki so jih v starih časih rimski notari rabili . . .“

Povodom opozorenja tel dveh Nirnberžanov izdal je l. 1684 knjižar Bieleke v Jeni prevod Sheltonove stenografije na nemški jezik. A potem je sledilo mnogo proizvodov na polju stenografije, koji bi se dali po svojem bitju razdeliti v šest vrsti:

a) Prevodi i prenosi anglesko-francoskih metod; b) sostav Gabelsbergerjev; c) nemški sostavi s delomičnim obzirom na Gabelsbergerjev sostav i anglesko-francoske metode; d) razni brzopisi za narod na podlogi stenogr. sistemov; e) skraćena kurentna pisma i f) okrožna — črtna — i točkasta pisma.

Broj onih, ki so izdali stenografske metode po anglesko-francoskih izgledih je jako znaten. Imenujemo samo nekoje: Ramsay (prvi), Mosengeil, Horstig (1797), Leo, Danzer, Berthold, Heim, Leichtlen, J. Novak (1830) i dr.

Sistem Gabelsbergerjev osnovan je na znanstvenoj podlogi, i vže to mu daje prednost pred vsemi dosedaj navedenimi. Njegov sistem nij nastal vsled pritiska momentane potrebe, nego vsled notranjega pritiska, koji mu je veleval iskati bolje pismo od običnega. Elementi Gabelsbergerjevoga pisma niso samo rezultat vprašanja: „koi so najbrzotočnej i za spajanje najprikladnej potezi peresa?“ nego — kakor sam prvi — „temelje se na najglobljem i najnotranjem bitju jezika samega“.

Težka je bila zadača, stenografski alfabet tako urediti, da odgovarja vsem zakonom pismene umetnosti i glede lepote i glede sposobnosti za spajanje, a da se zajedne pojedine pismenke med seboj karakteristično razločuju; — no vendar je Gabelsberger to

zadačo vrlo dobro rešil. Onim pismenkam, ki se v jeziku največkrat nahajajo, dal je take znakov, da pri njih bilježenju malo ali nič časa ne potrošimo, a zlog (slovka), ki se skupno ušesu pojavi, mora se tudi skupnim potezom izraziti, — to pa je simboličkim znamenovanjem omogočil. Kar se tiče pokračevanj, tudi niso samovoljne, nego so napravljene s obzirom na gramatikalni ustroj jezika. — Največi pojem o principih kračenja dobi se pa tedaj, ako se promotri Gabelsbergerjev nauk o kračenju stavkov, kder so zakoni jezika i logike temeljni stebri. Tukaj precizira jezikoslovni zakon besede, ki se morejo pokračevati, med tem da logični zakoni čisto natanko odnošaje določee, v kojih sme beseda, ki je sposobna za pokračenje, tudi pokračena biti. Jeden primer naj pokaže upliv logike na kračenje stavkov. V stavku: „Učitelj dobrega dijaka pohvali, a slabega pokara“, bi se glagolji „pohvali“ i „pokara“ mogli pokrati, i to po pravilih nauka o kračenju, s svojimi formalnimi deli, kar so pred vsem predložni zlogovi. Ako se vzame, da je tukaj predlog za točno označenje obeh glagoljev dovoljen, dobil bi stavek sledečo obliko: „Učitelj dobrega dijaka *po*, a slabega *po*.“ Da se na ta način pokračen stavek prav čitati zamore, pripada glavna uloga logičnej razsodbi; logična razsodba je pak po zakonih tako strogo omejena, da nij mogoče dvomiti med pravim i krivim. Zarad tega tudi nikdo ne more tvrditi: prva pokrašana beseda mogla bi tudi biti „pokara“, ter bi se cel stavek glasil: „Učitelj dobrega dijaka pokara, a slabega pohvali“. Iz tega pak sledi samo po sebi, da se mora vsaka gramatikalno i logično prav pokračena beseda tudi prav čitati dati, i da ne more niti najmanje biti govora o uganjanju dotične pokračene besede*.

Tudi iz matematičnega gledišča more se opravljanost i praktičnost Gabelsbergerjevega nauka o kračenju stavkov dokazati, a to je storil prof. matematike i fizike J. Tietz na sledeči način**:

„V mnogem obziru važno je znati, koliko pismenk koja svota besedij imade; i našlo se je, da je v jednej minuti 1500 pismenk v besedah jasno izgovoriti mogoče. Ne ozirajmo se na to, da jezik nij v stanju čitajočemu očesu slediti, i da bez dvojbe mnogo več svršimo, ako tiho sami za sebe čitamo, nego ako čitamo na glas, pa dajmo sledečim razpravam broj 1500 za podlogo; to nastane vprašanje: koliko od tih 1500 pismenk vidi oko v istini? Mnogo optičkih prikaznij, tako posebno vsi eksperimenti, ki spadajo k tako zvanej „taumatropiji“, osnovano je na izkustvu, da vsaki občut lučnega utiska pri navadnej jakosti luči še po prilici $\frac{1}{4}$ sekunde naprej traje, ko je uzrok, ki ga je probudil, vže prestal. Naše oko more torej samo četiri razne lučne utiske v sekundi, t. j. 240 v minuti med seboj razlikovati; a lučni utiski, ki brže jeden za drugim slede, pokrijo se v očesu, ter so za nas izgubljeni. Iz tega

* H. Krieg: „Lehrbuch der stenogr. Correspondenzschrift etc.“

** J. Tietz: „Grundriss der deutschen Stenografie nach Gab. System“.

sledi, da od onih 1500 pismenk, ki jih moremo v jednej minuti v besedah jasno izgovoriti, iz fizičnih razlogov niti jedne šestine videti ne moremo. Ako jih pa ne moremo videti, tedaj so „luksus“, ki se mora prihraniti i ki je pojmljiv samo pri čisto mehaničnem kurentnem (običnem) pismu. Ako bi se proti temu ugovarjalo, da pri čitanju baš ne trebamo vsako pismenko v istini videti, ker ne čitamo pismenke, nego besede (Wortbilder), to se je s tem jedenkrat priznalo, da ne trebamo baš vseh pismenk videti, ter da so mnoge od njih samo „luksus“. Nadalje se je s tem pokazala nova prednost, kojo ima stenografija pred običnim pismom, ker samo stenografski znakovi so tako brzotočni i prikladni za spajanje, da se stôpe med seboj v besede; med tem da kurentno pismo nič drugega storiti ne more, nego pismenko pismenki mehanično pripojiti. V kratko, z navedenim je matematično dokazano, da vsaj toliko z razumom kolikor z očmi čitamo, i da nij nič nego prevara, ako se misli, da se mora pismenka za pismenko pisati, ako se hoče točno čitanje napisanega osigurati.“ (Dalje.)

Načrt pravil stenografskega venčka.

Vže večkrat smo opozorili dijake srednjih šol, da bi si osnovali na vsakem zavodu po jeden „stenografski venček“.

Naše besede niso ostale čisto bez uspeha — kakor znano, no mislimo, da bodedo vstvarjanje takovih društev olakšali, ako podamo našim čitateljem načrt pravil, po kojih bi se mogla ustrojiti.

Čim se je našlo dovolj članov za društvo i čim so načelno pravila sprejeta, treba samo javiti dotičnemu ravnateljstvu, da je navzoče pri prvem zboru, i tu se pravila za stalno ustanove, ter red bodočemu delovanju, koje ima biti pod nadzorom ravnatelja ali pa učiteljskega zbora, opredeli.

I. Svrha i sredstva.

§. 1.

Svrha stenografskemu venčku je: Širjenje i gojenje stenografije slovenske med dijaci i izobraževanje članov, da so v stanju to umetnost praktično upotrebljevati.

§. 2.

Ta svrha bode se gledala doseči :

1. S čuvanjem jednote v slov. stenografskem pismu; 2. z medsobnim podučevanjem v stenografiji po metodi Bezenšekovej, pod vodstvom najboljega strokovnjaka v našem društvu; 3. s skupnimi vežbami; 4. z duševnim i materijalnim podpiranjem i nabavljanjem strokovnih del i spisov; 5. z ustrojenjem biblioteke.

§. 3.

Sedež društva je na gimnaziji (realki) v pod nadzorom sl. ravnateljstva tega zavoda.

II. Članovi.

§. 4.

Društvo obstoji iz pravih, izvanrednih, dopisujočih, podpirajočih i počastnih članov.

1. Pravi članovi morejo biti vsi dijaci te gimnazije (realke), ako vže znado vsaj nekoliko bodi slovensko bodi nemško stenografijo.

2. Izvanredni članovi morejo postati vsi drugi dijaci tega zavoda, koji so voljni izobraziti se v slov. stenografiji.

3. Dopisujoči članovi morejo biti stenografiji vešči dijaci drugih srednjih šol austro-ogerske monarkije.

4. Podpirajoči članovi so oni, ki za prospeh društva na leto vsaj 1 for. plačujo.

5. Počastnimi članovi imenuje obča skupščina one stenografe i prijateljse stenografije, koji so si za umetnost v občje i za društvo posebej odličnih zaslug pridobili.

III. Ustav.

§. 5.

a) Članove prave i izvanredne sprejema odbor, kedar so se prijavitili i zanesljivo povedali, je-li i na koliko so stenografiji vešči. b) Dopisujoči članovi imado se z vlastoročno stenografovanim prošnim pismom (molbenico) obrniti na odbor, koji o njihovem sprejemu določi. c) Podpirajoči članovi dobe za vplačano letnino potrdilo. d) Počastni članovi se imenujo v glavnej (občej) skupščini.

§. 6.

Vsaki pravi i izvanredni član ima pravico upotrebljevati društveno knjižnico, i uživati vse koristi i dobrote, koje društvo podaje.

§. 7.

Vsaki član ima pravo, vse društvene kurse slušati i praktičnih vaj se udeleževati.

§. 8.

Vsaki pravi član more voliti i biti voljen, izvanredni član sme samo voliti; a debat i glasovanj se udeležiti ter predloge v skupščinah staviti more jeden i drugi.

§. 9.

Vsaki član se mora pokoravati društvenim pravilom, zaključkom glavnih skupščin i odredbam odborovim.

§. 10.

Vsaki novo ustopivši član ima plačati 30 nvč. ustopnine.

§. 11.

Pravi, izvanredni i dopisujoči članovi plačajo na semester 1 for., ali 20 nvč. na mesec.

§. 12.

Redna glavna skupščina se navadno početkom vsakega semestra jedenkrat obdržava. Na njo spada: a) Pregled društvenih računov; b) izbor odbora; c) imenovanje počastnih članov; d) zaključci glede eventualnih promen pravil; e) razpust društva i določbe, kako se ima to zgoditi.

§. 13.

Da more glavna skupščina sklepati, treba da je navzočih vsaj $\frac{3}{5}$ vseh pravih i izvanrednih članov. Ako na kojoj glavno skupščino nebi došlo dovoljno članov, tedaj se more pri v prihodnje sklicanej bez obzira na broj navzočih članov sklepati.

§. 14.

Ako se hočejo promeniti pravila, treba da je $\frac{2}{3}$ navzočih glasov za to, a razpust društva more se zgoditi, ako $\frac{4}{5}$ društvenikov to zahtevajo.

V o d s t v o .

§. 15.

Vodstvo (odbor) postoji iz 7 članov: predsednik, podpredsednik, tajnik, knjižničar ali arkivar, blagajnik i 2 odbornika bez određenega delokroga.

§. 16.

Vodstvo ima vsaki mesec jedno sednico (sejo). Izvanredne sednice more sklicovati predsednik sam, ali pa se skličejo na predlog vsaj treh odbornikov.

§. 17.

Predsednik ima v sednicah prvo mesto i odlučuje pri glasanju, ako so se glasi razpolovili. On zastopa društvo pred vanjščinom, nadzira delovanje pojedinih odbornikov ter pri glavnih zborovih poroča o delovanju odbora.

§. 18.

Tajnik vodi zapisnike i dopisovanja.

§. 19.

Blagajnik upravlja z imetjem (novcem) društvenim, i je pod nadzorom treh blagajničkih revizorjev, kojim je slobodno vsaki čas knjige pregledati. Pri glavnej skupščini ima predložiti račune.

§. 20.

Drugim odbornikom opredeli delokrog od vodstva izdani poslovnik.

§. 21.

Odpisi i objave imado veljavnost, ako sta jih podpisala predsednik, odnosno podpredsednik i tajnik.

§. 22.

Vsi članovi odbora obavljajo svojo službo brezplačno, ter so odgovorni za poslovanje i upravljanje z imetkom glavnej skupščini.

§. 23.

Prepire društvenikov, koji se tičejo društvenih odnošajev, rešava navlašc zato izbrani sod, v koji izbere vsaka stranka izmed pravih članov jednega sodnika, a ti, ako se ne morejo složiti glede svoje razzodbe, izberejo si jednega predsednika. Proti takovej razzodbi nema priziva.

§. 24.

Ako se društvo razstane, pripada premoženje kakemu slavjanskemu stenografskemu društvu.

Odlomci iz filozofije života.

(Od *Jul. Frauensteta*. *)

Stenogram nalazi se na str. 60. „priloga“.

IV. Prijatelji i neprijatelji.

Čovjeka možemo po tom poznati, kad doznamo, tko su mu prijatelji ili neprijatelji. Reci mi, tko su tvoji prijatelji, a tko su tvoji neprijatelji, pa ću ti onda kazati, tko si. Da ništa neznamo o Kristu i Sokratu nego to, tko su mu bili neprijatelji, pa već odtud bi mogli dokučiti, kakvoga su oni bili duha i karaktera.

Ako su jednomu laskavci prijatelji, onda možemo reći, da on za cielo nije prijatelj istine. Ako su drugomu prijatelji slobode neprijatelji, onda možemo sigurno reći, da ovaj nije prijatelj slobode.

* Podpunim imenom zove se taj filozof Cristian Martin Julius Frauenstädt.

Imati prijatelja — sama ta okolnost po sebi još nije dobar znak, a imati neprijatelja, nije slab znak. Stalo je sve do toga, kakvi su ti prijatelji i neprijatelji. Jednomu mogu neprijatelji njegovi biti na diku, a drugomu opet njegovi prijatelji na sramotu.

A. M. M.

(Konac sledi.)

Glasnik.

Poziv k upisivanju u stenografske tečaje. Na obću želju otvaram eto već četvrtu godinu na kr. vel. gimnaziji u Zagrebu stenografske tečaje: jedan za početnike, a jedan za one, koji se žele u tom predmetu usavršiti. Akoprem mi se žalibože dosada nije još išlo dovoljno na ruke od mjerodavnih strana, to se ipak mogu s radošću i ponosom obazrijeti na uspjehe, postignute u prošlih godinama. Ove pako uspjehe imam zahvaliti ponajviše marljivosti i uztrajnosti svojih djaka; to mi je i olakšalo trud, koji sam imao poradi novosti predmeta i nestašice naučnih sredstva, a veselje od predmeta, koje sam uvijek vidio kod svojih slušalaca, umnožavalo je i moje veselje za rad na tom polju. Hrvatska mladež, uvidiv korist te umjetnosti, polazila je od godine do godine, od tečaja do tečaja u većem broju i marljivije moja predavanja; pa stoga se nadam, da se neće ove godine broj slušalaca nipošto smanjiti, nego protivno, da će se znatno umnožiti. Ja sa svoje strane gledati ću, da budu sati najprikladnije razredjeni, a moja predavanja čim zanimivije udešena.

Neću da ovom prilikom opet naglašujem koristi te umjetnosti, neću da pozivljam laskavimi riečmi k upisivanju, nego ja se jednostavno pozivljam na djake, koji su moju školu svršili: oni neka svojim kolegom dokažu korist stenografije, oni neka svoje prijatelje upozore na taj predmet; — a tim će prosvjedočiti svoje oduševljenje za stvar, svoju zahvalnost učitelju, a svoju ljubav napram prijateljem!

Samo bi se usudio na koncu dati izraza bojazni, da je to može biti posljednji tečaj, kojega ovdje otvaram, pa zato tim manje neka nitko nepropusti, upotrebiti sgođu, koja mu se sada još pruža, da nauči stenografiju. (Nagrada iznosi mjesečno 1 for.)

A. Bezenšek, drž. izpitani učitelj stenografije.

Stenografovanje u hrvatskom saboru vrši se za vrijeme sada trajajućega zasjedanja, koje je 3. o. m. započelo, pod vodstvom urednika ovoga lista po američanskom načinu; t. j. da se omogući kod nestašice debatnomu pismu posve vještih stenografa ipak čim brže sgotovljenje svake sjednice, poprimio se je onaj način, koji se upotrebljuje s istoga razloga kod sudova u Americi. Ondje naime stenografuje čitavu razpravu jedan ili dvojica komornih stenografa, a nakon svršene razprave dočekuje ih u jednoj sobi više mladjih ljudi, koji su takodjer vještiji stenografiji, nu ne u tolikoj mjeri, da bi mogli svakomu govorniku sigurno pismom slediti; s; da diktiraju iz svojih stenograma svakomu od ovih jedan dio razprave s brzinom, kako je njegovu znanju stenografije prilagodjena. To imade onda svaki još na čisto s običnim pismom prepisati — i stvar je gotova. Isto tako postupa se i u hrv. saboru, pa akoprem su na raspolaganje ukupno samo tri osobe — jer više ih nije moguće namjestiti, dok se plaća za stenografovanje primjerno ne povisi, — to bude ipak na taj način svaka sjednica ako ne isti, to bar slededeći dan, kako je bila obdržavana, posvema gotova i za tisak priredjena.

 Molimo one p. n. abonente, koji nam nisu još platili za drugu polovicu ove godine, ili su nam i od prije što dužni, da blagoizvole na skoro svoju dužnost učiniti. Administracija.

Metulj.

(Stanko Vraz.)

do pč,
 o pč v,
 h. pč v
 ~ v pč,
 v o ~ d
 y h d,
 m v o pč,
 v o pč,
 P lo z o v
 e v p

m o v o
 v o v o pč, —
 t e d
 v o v o —
 m h p
 p a g,
 j o v
 s o v,
 m v o g
 , s o v o.

Prepirajoči trepetliki.

(Fr. Cegnar.)

ch bi o y ~ soor 2,
 - cur id he ~ va -
 m s o, e o g h
 f o g e g t e r n o
 ~ d h t p l, c o r l -
 ~ m e l p e n !,
 e o f o r e d p, g u l ?
 ~ u e n o e o d ?
 u p o r p e a b e n p,
 - o f e e o e a o e m -
 ~ n h t o m o:
 " o o d y n l h y d o r,
 h u t e n m -
 v t e n t n a t e,
 e m n o e b l s u r,
 e u r n e o z a e,
 e r e e e x o p f e -"
 ~ e h t n p a:
 " e l o p y d i s o,
 e a t h p l a -

e' r a i d r a,
 n e r o t e k e c h -"
 n n n n o' p,
 n o p e l o g n -
 - n n n n l a n,
 r a n n n n' d,
 - n n n n p n,
 p' r, n e k e' y -

Slovo.

(Boleslav Bukovski.)

n n n n p,
 - n o b,
 n n n n y d y,
 e a / n n n e -

n n n n p d
 - n n n n y -
 n n n n e l e,
 n n n n o o n -

Odlomci iz filozofije života.

(2. pr. -)

4. Vint

...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

5.

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...

Šala i zabava.

ponedjelje - 10. 11. 1887
ponedjelje - 11. 11. 1887
ponedjelje - 12. 11. 1887
6.

ponedjelje - 13. 11. 1887
ponedjelje - 14. 11. 1887
ponedjelje - 15. 11. 1887
ponedjelje - 16. 11. 1887
ponedjelje - 17. 11. 1887
ponedjelje - 18. 11. 1887

ponedjelje - 19. 11. 1887
ponedjelje - 20. 11. 1887
ponedjelje - 21. 11. 1887
ponedjelje - 22. 11. 1887
ponedjelje - 23. 11. 1887
ponedjelje - 24. 11. 1887
ponedjelje - 25. 11. 1887
ponedjelje - 26. 11. 1887
ponedjelje - 27. 11. 1887
ponedjelje - 28. 11. 1887
ponedjelje - 29. 11. 1887
ponedjelje - 30. 11. 1887

20. 11. 1887
21. 11. 1887
22. 11. 1887
23. 11. 1887
24. 11. 1887
25. 11. 1887
26. 11. 1887
27. 11. 1887
28. 11. 1887
29. 11. 1887
30. 11. 1887

ponedjelje - 1. 12. 1887
ponedjelje - 2. 12. 1887

ponedjelje - 3. 12. 1887
ponedjelje - 4. 12. 1887
ponedjelje - 5. 12. 1887
ponedjelje - 6. 12. 1887
ponedjelje - 7. 12. 1887
ponedjelje - 8. 12. 1887
ponedjelje - 9. 12. 1887
ponedjelje - 10. 12. 1887
ponedjelje - 11. 12. 1887
ponedjelje - 12. 12. 1887
ponedjelje - 13. 12. 1887
ponedjelje - 14. 12. 1887
ponedjelje - 15. 12. 1887
ponedjelje - 16. 12. 1887
ponedjelje - 17. 12. 1887
ponedjelje - 18. 12. 1887
ponedjelje - 19. 12. 1887
ponedjelje - 20. 12. 1887
ponedjelje - 21. 12. 1887
ponedjelje - 22. 12. 1887
ponedjelje - 23. 12. 1887
ponedjelje - 24. 12. 1887
ponedjelje - 25. 12. 1887
ponedjelje - 26. 12. 1887
ponedjelje - 27. 12. 1887
ponedjelje - 28. 12. 1887
ponedjelje - 29. 12. 1887
ponedjelje - 30. 12. 1887

ponedjelje - 1. 1. 1888
ponedjelje - 2. 1. 1888
ponedjelje - 3. 1. 1888
ponedjelje - 4. 1. 1888
ponedjelje - 5. 1. 1888
ponedjelje - 6. 1. 1888
ponedjelje - 7. 1. 1888
ponedjelje - 8. 1. 1888
ponedjelje - 9. 1. 1888
ponedjelje - 10. 1. 1888
ponedjelje - 11. 1. 1888
ponedjelje - 12. 1. 1888
ponedjelje - 13. 1. 1888
ponedjelje - 14. 1. 1888
ponedjelje - 15. 1. 1888
ponedjelje - 16. 1. 1888
ponedjelje - 17. 1. 1888
ponedjelje - 18. 1. 1888
ponedjelje - 19. 1. 1888
ponedjelje - 20. 1. 1888
ponedjelje - 21. 1. 1888
ponedjelje - 22. 1. 1888
ponedjelje - 23. 1. 1888
ponedjelje - 24. 1. 1888
ponedjelje - 25. 1. 1888
ponedjelje - 26. 1. 1888
ponedjelje - 27. 1. 1888
ponedjelje - 28. 1. 1888
ponedjelje - 29. 1. 1888
ponedjelje - 30. 1. 1888

Handwritten text in stenographic script, consisting of several lines of shorthand characters.

Handwritten text in stenographic script, consisting of several lines of shorthand characters.

Stenografske slike.

Handwritten text in stenographic script, likely providing instructions or descriptions for the illustrations below.

